

Virágvasárnap

Fil 2,6-11

Krisztus példája

“Ő Isten formájában volt, és az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez föltétlenül ragaszkodnia kell, hanem kiüresítette magát, szolgai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.

A legősibb keresztény igehirdetés Krisztus haláláról és feltámadásáról szól. Ezért az evangéliumoknak a legkorábban megszilárdult része az ún. passiótörténet, amelyben a négy kánoni evangélium nem csupán elmeséli Jézus elfogásának történetét – az utolsó vacsorán történt árulástól kezdve a kereszthalálon keresztül egészen a feltámadásig –, hanem ezt a történetet arra használja, hogy segítségével áttekintse az ószövetségi próféciákat, és Jézus másokért való szenvedésének átélésére buzdítsa az olvasókat. A filippi levél írásának idején azonban legtöbbször még csak a szóbeli igehirdetés révén értesültek ezekről az eseményekről, hiszen az evangéliumokat csak később foglalták írásba. Azt is feltételezhetjük, hogy a hellenista zsinagógai gyakorlathoz hasonlóan a hívek számára ritmikus imákba foglalták ezt az eseményt. A hellenisztikus görög nyelvű zsinagógából számos ilyen ritmikus ima maradt fenn, amely Isten történelmi tetteit dicsőíti himnikus formában. Az Isten tetteiről szóló himnuszok a zsinagógai liturgiában, a Krisztus tetteiről szóló ritmikus imák pedig a keresztény közösségekben igyekeztek a krisztusi életideál érzésvilágára hangolni a híveket. Jelen esetben ilyen himnusszal állunk szemben, amely spontán módon vezeti az olvasót vagy a hallgatót, még inkább az imádkozót arra, hogy azonosuljon a megváltó Krisztus érzelmeivel, akinek isteni mivolta a hellenista közösségekben már vitán felül való volt. Ezért már akkor – mint azóta is – rajta keresztül szemlélték Isten példaértékű személyiséget.

Az első és legfontosabb Krisztus alázatának hangsúlyozása (6. v.), amely abban nyilvánult meg, hogy nem isteni fönségekben, hanem emberi egyszerűségben mutatkozott előttünk. A Deutero- Izajás prófétánál található Jahve szenvedő szolgája (Iz 52,13–53,12) ekkorra elfogadott

profétai előképe lett Krisztus szenvedésének. Ennek a képnek Jézusra alkalmazásával először az Apostolok Cselekedeteiben, Fülöp apostol prédikációjában találkozhatunk (8,26–40), ami azt jelenti, hogy az ősegyház teológusai a messiási jövendölések sorából ezt a szöveget kiemelték és Jézus megváltó halálának előképeként értelmezték. Azt is mondhatjuk, hogy ennek fényében összegzi Jézus szenvedésének történetét, amely nem csupán rövidítést jelent, hanem újfajta szubjektív és reflexív szemléletmódot is.

Az egész eseményt nem Jézus szenvedéseként, hanem Isten megváltó tetteként írja le, amelyben Krisztus csak asszisztál. Az ő akaratára alázta meg magát, szolgálként a halálig, mégpedig a kereszthalálig. Ez a halál – amely a gyakori keresztény ábrázolása miatt ma már magasztos tettek minősül – a rómaiak elrettentő eszköztárában a leggyalázatosabb halálnak, még az akasztásnál is megalázóbb megsemmisítésnek minősült. Jézus személyes halálának bemutatásánál az írók nem rejtik véka alá a személyes összetöretés borzasztó fázisait, ugyanakkor a szemtanúk csodálata kíséri ezt a borzalmat, mert az emberi test nyomorúságos hússá alázása közben mindig megszólal Jézus ellenségeinek megbocsátó irgalma. A tömeg indulatával szemben egyre magasztosabb lesz Jézus Lelkének egyesülése a megbocsátó Isten Lelkével.

Ezért a kereszten megsemmisítendő Jézus a sötétség órájában magasztosul fel. Itt nyeri el mindenki csodálatát, és válik egyetemes, minden nép számára Isten irgalmának hirdetőjévé és példaképévé. A levél ritmikus himnusza mindezt úgy ismétli el, hogy a költemény Pál és minden keresztény hitvallása is lesz. Ez a Jézus Krisztus az Úr! A szöveg többi része azt készíti elő, hogy ez a mondat a himnusz érzelmi csúcspontjára kerüljön. Feltehetően ez az ősegyház liturgiájának egyik gyöngyszeme, amely felmutatja azt az imaformát is, amelyen keresztül a filippi – és más keresztény – egyház tagja lelkében azonosult a megváltást vállaló szenvedő Krisztussal. Ez az ima tanította meg őket olyan lelkületet kialakítani magukban, amely képes volt folytatni Krisztus megváltását saját szenvedéseik felajánlása árán. Ezért érdemes ezt az imát – mint lelkigyakorlatos vezérfonalat – ma is újra és újra elmondani mindazoknak, akik kereszténynek akarják magukat nevezni.